

Ko 'etau fa'unga ki he mo'ui lelei mo e ngaahi faingata'a'ia

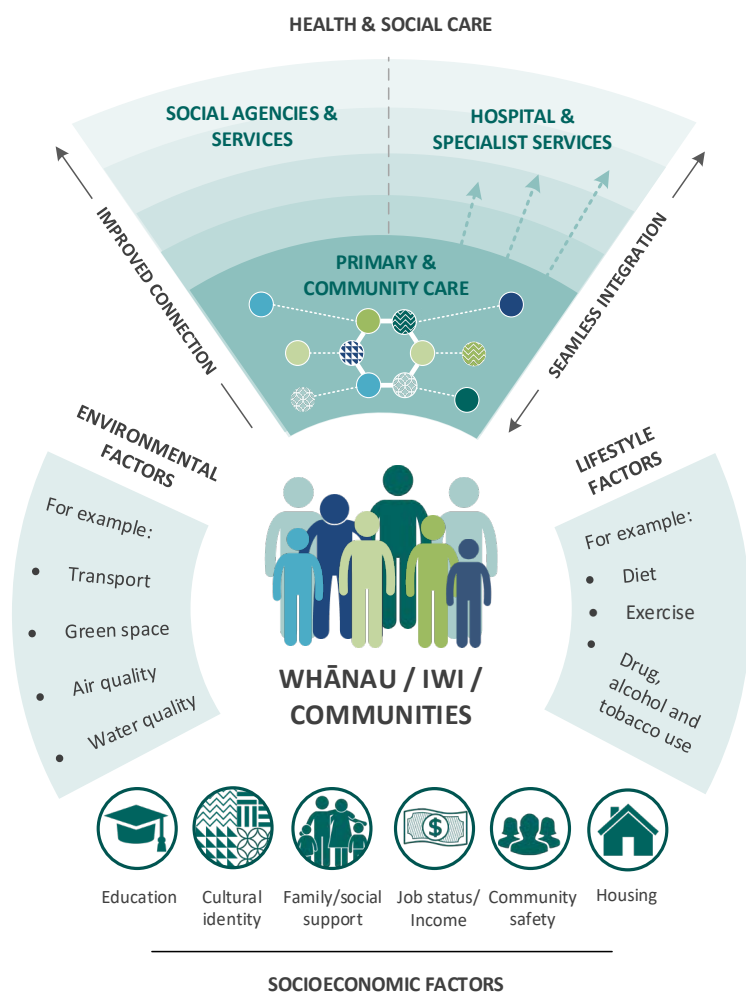
Fuofua tauhi fakafaito'o mo e tauhi fakafaito'o 'i he komiunitii

Ko e fuofua tauhi mo e tauhi 'i he komiunitii 'a e ngaahi sevesi 'oku fa'a lahi taha 'a 'enau fengāue'aki mo e kakai Nu'u Silá 'i he taimi 'oku nau ma'u atu ai ha tauhi fakafaito'o 'i honau ngaahi 'api mo e ngaahi feitu'u fakakoló. 'Oku kau ki ai 'a e ngaahi sevesi 'oku fakahoo atu 'e he kau General Practitioners (GPs), kau hu'ivaí, kau mā'ulí, kau ngāue fakapolofesinale kehe ki he mo'ui lelei 'oku 'ikai ko ha kau toketā, neesi, pe toketā nifo (allied health professionals, ngaahi kautaha fakahoko ngāue ma'á e kakai Maulí mo e Pasifikí, kau toketā mo e kau faito'o nifó, kau fakahoko tauhi 'i he ngaahi 'api, kau neesi fakavahé, ngaahi sevesi 'i he komiunitii ki he mo'ui lelei 'a e 'atamaí, kau neesi 'i he va'a ki tu'a ki he mo'ui lelei 'a e kakaí mo e ngaahi kautaha tauhi 'o e kau toulekeleká 'oku nau fakahoko atu ha tauhi ke tokoni ke nofo mo'ui lelei ai 'a e kakaí 'i 'api pe 'i he ngaahi komiunitii.

Ko e hā 'a e me'a 'oku liliu?

'I he ngaahi ta'u ka hoko maí, 'e toe fokotu'utu'u fo'ou 'a e ngaahi sevesi ki he fuofua tauhi mo e tauhi 'i he komiunitii ke nau ngāue atu ma'á e ngaahi komiunitii 'o Nu'u Silá 'o fou 'i ha ngaahi "ēlia fakafeitu'u" (localities). Ko e 'ēlia fakafeitu'u takitaha 'e 'i ai ha'anau ngaahi sevesi tefito faitatau, ka ko e *founga* 'o hono fakahoko atu 'o e ngaahi sevesi 'e makatu'unga ia 'i he ngaahi fiema'u mo e ngaahi me'a 'oku fakamu'omu'a 'e he ngaahi komiunitii.

'E kau fakataha 'a e ngaahi komiunitii mo e ngaahi poate Iwi-Māori Partnership Boards, 'i hono fo'u 'o e ngaahi palani ki he ngaahi 'ēlia fakafeitu'u 'a ia 'oku fokotu'u atu ai 'a e ngaahi me'a 'oku fakamu'omu'a 'e he ngaahi sevesi fakakolo ki he mo'ui lelei. Ko e ngaahi palani ko 'ení te nau fokotu'u atu ai 'a e founga 'e fakahoko atu ai 'a e fuofua tauhi mo e tauhi 'i he komiunitii 'i he kaha'ú, pea mo fakakaukau'i 'a e ngaahi me'a fakasōsiale mo faka'ēkonōmika lahi ange 'oku nau teke mui 'i he ngaahi fiema'u ki he mo'ui lelei.

‘E kaungā fakapa‘anga ‘e he Health New Zealand mo e Māori Health Authority ‘a e ngaahi sēvesí ‘o fakatatau ki he palani ko ‘ení ke fakalato ai ‘a e ngaahi fiema‘u ‘a e ngaahi ‘ēlia fakafeitu‘ú.

‘E kei hoko atu pē ‘a hono fakahoko atu ‘a e tauhi ‘i he komiunitií ‘e ha ngaahi kautaha fakahoko ngāue fakakolo, ka ‘e hoko ‘a e ngaahi kautaha ko ‘ení ko ha konga ia ‘o e ngaahi kupu fekau‘aki ‘o e ‘ēlia fakafeitu‘ú ‘o nau fevahevahe‘aki ai ha ngaahi taumu‘a ngāue tatau.

‘I ha fa‘unga ngāue fakafekau‘aki, ‘e toe lelei ange ‘a hono fokotu‘utu‘u mo hono fetuiaki ‘o e tauhi, ‘o muimui atu ‘a e fakamatalá ‘i he kau mahakí ‘i he‘enau fenga‘unuaki holo ‘i he vaha‘a ‘o e ngaahi kautaha fakahoko ngāué. Te nau pouopou ki ha tauhi ‘oku toe ma‘u ngofua ange mo ofi atu ki honau ‘apí, kau ai ‘a hono ngāue‘aki ‘o e tekinolosiá ke pouopou ki ha ngaahi founa tauhi faka‘ilekitulōnika kehekehe mo lahi.

Ko e hā hono ‘uhingá?

‘Oku toe mo‘ui fuoloa ange ‘a e kakaí, pea toe faingata‘a ange ‘a e ngaahi mahaki ‘oku nau ma‘ú. ‘I he tu‘u fakavaha‘apule‘angá, ‘oku ‘i ai ‘a e fakamo‘oni ‘oku lelei ange ‘a e tu‘unga ‘o e mo‘uí ‘i he taimi ‘oku fakahoko atu ai ‘a e tauhi ‘i ‘api pe ‘i he komiunitií, ‘o malava ai ‘a e kakaí ‘o kei longomo‘ui pea nau ofi ange ai ki he kakai ‘oku nau ‘ofa aí, ‘i he fuoloa taha ‘oku ala malavá.

‘I hono toe fokotu‘utu‘u atu ko ia ‘o e fuofua tauhi mo e tauhi ‘i he komiunitií ki he ngaahi ‘ēlia fakafeitu‘ú, ‘e lava ai ke tau fakalelei‘i ‘a e ola ‘oku ma‘u ‘e he kakai ‘o e feitu‘ú ki he‘enau mo‘ui lelei, ‘aki ha ‘oatu ha‘anau lau felāve‘i mo e tauhi ‘oku nau ma‘u atu ‘i honau koló pea mo fakahoa ‘a e tauhi ki he ngaahi fiema‘u ‘a e koló mo e ngaahi me‘a ‘oku nau fakamu‘omu‘á. ‘E fakapapau‘i ‘e he ngaahi kautaha fakahoko ngāué ‘oku nau toe fekau‘aki vā ofi ange ke fakapapau‘i ‘oku toe fokotu‘utu‘u lelei ange ‘a e fuofua tauhi mo e tauhi ‘i he komiunitií, ‘o toe lelei ange ai ‘a e ngaahi a‘usia mo e ngaahi ola meí he tauhi.

‘E fōtunga fēfē ia ‘i he kaha‘u?

‘E ‘i ai ha lau ‘a e kakaí fekau‘aki mo e ngaahi me‘a ‘oku fakamu‘omu‘a ma‘a honau ngaahi komiunitií pea mo e founa ‘o hono fakahoko ‘o e ngaahi sēvesí ‘o fou ‘i he ngaahi palani ki he ‘ēlia fakafeitu‘ú. Meí he palani ko ‘ení, ‘e fakapa‘anga ai ‘e he Health NZ mo e Māori Health Authority ha ngaahi sēvesi te nau fakalato fakatou‘osi ‘a e ngaahi fiema‘u fakakoló mo e ngaahi faka‘amu fakafonuá. ‘E ala ‘uhinga ‘eni ‘e toe palani ‘a e ngaahi sēvesi fakakoló ke fakalato ‘a e ngaahi fiema‘u ‘a e komiunitií, pe ‘ilo mei ai ha ngaahi taumu‘a ngāue fo‘ou ke fakamu‘omu‘a ki he mo‘ui lelei. Kae toe mahulu angé, ‘e longomo‘ui ‘a hono muimui‘i ‘e he Health NZ mo e Māori Health Authority ‘a e tauhi mo e ngaahi olá ke fakapapau‘i ‘oku lelei ‘a e faifatongia atu ma‘á e komiunitií.

‘I he ngaahi taimi lahi, ‘e kei ma‘u pē ‘e he kakaí ia ‘a e ngaahi vā fengāue‘aki tatau mo ‘enau ngaahi kautaha fakahoko ngāue ‘i he komiunitií. Ko e faikehekehe lahi ko e toe lelei ange ‘a hono tokoni‘i ‘o e ngaahi kautaha fakahoko ngāue ko iá ke ‘oatu ha tauhi ‘oku fehokotaki mo fetuiaki.

Ko e hā 'a e me'a 'oku hoko mai 'i heni?

'Oku kei toe lahi 'a e ngāue ke fakahoko ke palani 'a e founa 'e ngāue ai 'a e ngaahi 'ēlia fakafeitu'ú. 'I he ngaahi māhina ka hoko maí, 'e ngāue 'a e Pule'angá mo e ngaahi kautaha fakahoko fuofua tauhí mo e tauhi 'i he komiunitií mo e ngaahi kupu fekau'aki kehe ke fakamahino 'a e ngaahi fakaikiikí ni.

Fie 'ilo ki ha fakamatala lahi ange?

'Oku ma'u atu ha fakamatala lahi ange felāve'i mo e ngāue mo e ngaahi fakalalakaka 'i he ngaahi liliu ki he mo'ui leleí 'i he uepisaiti 'a e DPMC 'i he malumalu 'o e ngāue 'a e Transition Unit:

www.dPMC.govt.nz/our-business-units/transition-unit.